

Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка

Кафедра філософії імені професора Валерія Григоровича Скотного

Затверджено
на засіданні кафедри філософії
ім. проф. В.Г.Скотного,
протокол №.....
від року

ПЛАНИ
СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ
З “ФІЛОСОФІЇ”
для студентів університету
біолого-природничого факультету
першого освітнього рівня бакалавр
денної форми навчання

Підготувала:
канд.філос.наук,
доц.кафедри філософії
ім. проф. В.Г.Скотного
Янко Ж.В.

ДРОГОБИЧ – 2019

Структура курсу

- 1.Філософія, її джерела та особливості.
- 2.Філософія Давнього Сходу.
- 3.Антична філософія.
- 4. Середньовічна філософія.
- 5.Філософія епохи Відродження та Нового часу.
- 6.Німецька класична філософія.
- 7.Філософія ХІХ століття.
- 8.Філософія ХХ та ХХІ століття.
- 9.Українська філософська думка.
- 10.Проблема буття у філософії.
- 11.Свідомість як філософська проблема.
- 12.Людина та її буття як предмет філософського осмислення.
- 13.Проблема пізнання та методу у філософії.
- 14. Соціальна філософія та філософія історії.

ПЛАНИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ З ФІЛОСОФІЇ

СЕМІНАРСЬКЕ ЗАНЯТТЯ № 1

2 год

Тема: Філософія як життєвий феномен

1. Проблема людина – світ та особливості предмету філософії.
2. Світогляд та його структура.
3. Співвідношення понять “світогляд” і “філософія”.
4. Міфологія, релігія, філософія як історичні типи світогляду.
5. Філософія у контексті духовного життя суспільства.

Основні поняття: людина, світ, суспільство, природа, культура, світогляд, філософія, софія, мудрість, логос, мислення, логіка, парадигма, міфологія, синкретизм, релігія, мистецтво, аксіологія, наука, картина світу, філософська рефлексія, категорії, універсалізм, плюралізм, субстанційність, монізм, дуалізм, матеріалізм, ідеалізм, сенс життя, самореалізація, філософська парадигма, історико-культурна епоха, буття, онтологія, свідомість, ідея, дух, душа, духовність, матерія, час, простір, рух, пізнання, гносеологія, метафізика, діалектика, гностицизм, агностицизм, .

Література основна:

- Бичко І.В., Бичко А.К., Табачковський В.Г. Історія філософії: Підручник [Текст] / [Ігор Валентинович Бичко]. – К. : Либідь, 2001. – 408 с.
- Захара І.С. Лекції з історії філософії: навч.посібник [Текст]. – Львів : Вид-во ЛБА, 1997. – 398 с.
- Петрушенко В.Л. Філософія: Курс лекцій. Навчальний посібник для студентів [Текст]. – Львів : Новий світ-2000, 2004. – С.12 – 37.
- Причепій Є.М., Черній А.М., Гвоздецький, Чекаль Л.А. Філософія: посібник для студентів вищих навчальних закладів [Текст] / [Є.М.Причепій]. – К. : Видавничий центр “Академія”, 2001. – 576 с. (Альма-матер). – С. 9 – 35, 36 – 41.
- Скотний В.Г. Філософія: історичний і систематичний курс [Текст]. – К. : Знання України, 2005. – 576. – С. 9 – 37.
- Старовойт І.С., Сілаєва Т.О., Орендарчук Г.О. Філософія: Навчальний посібник [Текст]. – Тернопіль : Астон, 1997. – 143 с.
- Філософія: Курс лекцій [Текст] / [За ред. І.В.Бичка]. – К. : Либідь, 1993. – С. 3 – 26.
- Філософія: мислителі, ідеї, концепції: Підручник [Текст] / [В.Г.Кремень, В.В.Льїн]. – К. : Книга, 2005. – 528 с. – С. 7 – 45.
- Філософія: Навчальний посібник [Текст] / І.Ф.Надольний, В.П.Андрущенко, І.В.Бойченко та ін. / [За ред. І.Ф.Надольного]. – К.: Вікар, 1999. – 624 с.
- Філософський енциклопедичний словник [Текст] / [В.І.Шинкарук та ін.]. – К. : Абрис, 2002. – 742 с.

Література додаткова:

- Вступ до філософії : історико-філософська пропедевтика: Підручник [Текст] / [За ред.Г.І.Волинки]. – К. : Вища школа, 1999. – 624 с.
- Вступ до філософії у конспектному вигляді: Навчальний посібник [Текст] / [За ред.Г.І.Волинки; Ю.О.Федіва]. – К. : Вища школа, 1995. – 184 с.
- Герасимчук А.А, Тимошенко З.І. Курс лекцій з філософії. Навчальний посібник [Текст] / [А.А.Герасимчук та ін.]. – К. : Вид. Євр. ун-ту, 1999. – 423 с.
- Головка Б.А. Філософська антропологія: Навч. Посібник [Текст]. – К.: ІЗМН, 1997 240 с.
- Гусев В. Західна філософія Нового часу XIII – XVIII ст.: Підручник [Текст]. – 2-ге вид., – К. : Либідь, 2000.

- Кульчицький О. Основи філософії і філософічних наук [Текст]. – Мюнхен-Львів : УВУ, 1995. – 164 с.
- Мамардашвили М. Как я понимаю философию [Текст]. – М. : Прогресс, 1990. – 368 с.
- Мир философии: книга для чтения. В 2-х ч. Ч.1. Исходные философские проблемы, понятия, принципы [Текст]. – М.: Политиздат, 1991. – 672 с.; Ч.2. Человек. Общество. Культура [Текст]. – М. : Политиздат, 1991.– 624 с.
- Мифы народов мира. Энциклопедия: В 2-х т. [Текст] / [Гл. ред. С.А. Токарев]. – М. : Сов. энциклопедия, 1991 – 1992. – Т. 1. А-К. 1991. 671 с.; Т.2. К-Я. 1992. 719 с.
- Ортега-и-Гассет Х. Что такое философия? [Текст] / [Пер. с испан.]– М. : Директ-Медиа, 2009. – 331 с.
- Ортега-и-Гассет Хосе Эстетика.Философия культуры [Текст] / [Пер с испан.]. – М. : Искусство, 1991. – 586 с.
- Перевезенцев С.В. Практикум по истории западноевропейской философии. Античность. Средневековье. Эпоха Возрождения: Пособие для изучающих историю философии [Текст]. – М. : Учебная литература, 1997. – 480 с.
- Петрушенко В.Л. Філософія: Курс лекцій. Навчальний посібник для студентів [Текст]. [3-тє видання]. – Львів: Новий світ - 2000, 2004. – 528 с.
- Таранов П.В. Анатомия мудрости: 120 философов: Жизнь.Судьба.Учение: В 2-х т. [Текст] / [П. С. Таранов]. – Симферополь : Реноме, 1997 – .Т.1. – 1997. – 624с.; Т.2. – 1997. – 624 с.
- Татаркевич В. Історія філософії [Текст]: В 3 т. Т.1. – Л.: Свічадо, 1997. – 456 с.

СЕМІНАРСЬКЕ ЗАНЯТТЯ № 2

2 год

Тема: Антична філософія

1. Специфіка східної та західної філософських парадигм.
2. Основні філософські школи Стародавньої Індії та Стародавнього Китаю.
3. Натурфілософські школи античності.
4. Філософія Сократа.
5. Філософія Платона.
6. Філософське вчення Арістотеля.
7. Епікуреїзм, скептицизм, стоїцизм, неоплатонізм.

Основні поняття:

Філософія Стародавньої Індії: Брахман, дхарма, сансара, мокша, нірвана, карма, буддизм, архат, джайнізм, Веди, Упанішади, атман, пуруша, індуїзм, санкх'я, йога, міманса, веданта, вайшешика, чарвака-локаята, н'яя.

Філософія Стародавнього Китаю: дао, небо, даосизм, інь, янь, жень, конфуціанство, порядок, шляхетність, моїзм, легізм, ритуал, обов'язок, етикет справедливості.

Антична філософія: античний, міфологія, теогонія, онтологізм, космологія, космоцентризм, антропологія, анімізм, фетишизм, поліанімізм, натурфілософія, апейрон, апорія, гомеомерія, логос, нус, атом, ейдос, ідея, софістика, майєвтика, діалектика, іронія, автаркія, гедонізм, матерія, форма, перипатетика, ентелехія, деміург, анамнезис, евдемонізм, еллінізм, атараксія, епікуреїзм, скептицизм, стоїцизм, еkleктизм, неоплатонізм, пірронізм, фатум, соціоантропоморфізм.

Література основна:

- Петрушенко В.Л. Філософія: Курс лекцій. Навчальний посібник для студентів [Текст]. – Львів : Новий світ-2000, 2004. – С. 38 – 57; С. 58 – 77.
- Причепій Є.М., Черній А.М., Гвоздецький, Чекаль Л.А. Філософія: посібник для студентів вищих навчальних закладів [Текст] / [Причепій Є.М.]. – К. : Видавничий центр “Академія”, 2001. – 576 с. (Альма-матер). – С. 41 – 45, 46 – 56; С. 56 – 75.
- Скотний В.Г. Філософія: історичний і систематичний курс [Текст]. – К. : Знання України, 2005. – 576. – С. 38 – 49; С. 50 – 71.
- Філософія. Курс лекцій. Навчальний посібник [Текст] / [Бичко І.В.]. – К. : Либідь, 2001. – 408 с.
- Філософія: мислителі, ідеї, концепції: Підручник [Текст] / В.Г.Кремень, В.В.Ільїн [В.Г.Кремень]. – К. : Книга, 2005. – 528 с. – С. 46 – 71; С. 72 – 125.
- Філософський енциклопедичний словник [Текст] / [В. І. Шинкарук та ін.]. – К. : Абрис, 2002. – 742 с.
- Читанка з історії філософії. Ч.1 – Філософія Стародавнього світу [Текст]. – К. : Довіра, 1992. – 208 с.

Література додаткова:

- Васильєв Л.С. Культ, религии, традиции в Китае [Текст]. – М. : Наука, 1970.-484 с.
- Дао и даосизм в Китае [Текст]. – М. : Наука, 1982.-287 с.
- Жоль К. Индуизм в истории Индии [Текст]. – М. : Восток - Запад, 2006. – 351 с.
- История философии в кратком изложении [Пер. с чеш. И. И. Богута] [Текст]. – М. : Мысль, 1991. – 590 с.
- Аристотель. Поэтика [Текст]. / [Пер. Б. Тена]. – К. : Мистецтво, 1967. – 84 с.
- Аристотель. Риторика [Текст]. / [Пер. Н. Платоновой] // Античные риторика. – М. : Изд-во Моск. ун-та, 1978. – С. 15–64.
- Кондзьолка В.В. Нариси історії античної філософії [Текст]. – Львів : Вид-во Львів. ун-ту, 1993. – 259 с.
- Лосев А.Ф. Словарь античной философии [Текст]. – М. : Мир идей, 1995. – 232 с.
- Платон. Диалоги [Текст] / [Переклад з давньогр.]. – К. : Основи, 1999. – 395 с.

- Таранов П.В. Анатомия мудрости: 120 философов: Жизнь.Судьба.Учение: В 2-х т. [Текст] / П. С. Таранов. – Симферополь : Реноме, 1997 – Т.1. – 1997. – 624с.; Т.2. – 1997. – 624 с.
- Татаркевич В. Історія філософії [Текст]: В 3 т. Т.1. – Л. : Свічадо, 1997. – 456 с.

СЕМІНАРСЬКЕ ЗАНЯТТЯ № 3

2 год

Тема: Середньовічна філософія

1. Загальна характеристика Середньовічної філософії та її особливості.
2. Період апологетики: ідеї та представники.
3. Період патристики. Аврелій Августин.
4. Схоластика. Філософське вчення Томи Аквінського.

Основні поняття: релігія, віра, розум, Біблія, християнство, Бог, дух, душа, духовність, ідея, ідеалізм, богослов'я, теологія, телеологія, теоцентризм, теософія, апологетика, патристика, схоластика, містика, креаціонізм, телеологія, провіденціалізм, тринітарне питання, реалізм, номіналізм, одкровення, концептуалізм, універсалії, двоїста істина.

Література основна:

- Петрушенко В.Л. Філософія: Курс лекцій. Навчальний посібник для студентів [Текст]. – Львів : Новий світ-2000, 2004. – С. 78 – 95.
- Причепій Є.М., Черній А.М., Гвоздецький, Чекаль Л.А. Філософія: посібник для студентів вищих навчальних закладів [Текст]. – К. : Видавничий центр “Академія”, 2001. – 576 с. (Альма-матер). – С. 76 – 81.
- Скотний В.Г. Філософія: історичний і систематичний курс [Текст]. – К. : Знання України, 2005. – 576. – С. 72 – 81.
- Філософія. Курс лекцій. Навчальний посібник [Текст] / Бичко І.В. та ін. [І.В.Бичко] – К. : Либідь, 1991, 1993.
- Філософія: мислителі, ідеї, концепції: Підручник [Текст] / В.Г.Кремень, В.В.Ільїн [В.Г.Кремень]. – К. : Книга, 2005. – 528 с. – С. 126 – 145.
- Філософський енциклопедичний словник [Текст] / [В. І. Шинкарук та ін.]. – К. : Абрис, 2002. – 742 с.

Література додаткова:

- Августин Аврелій. Исповедь [Текст]. – М. : Республика, 1992. – 335 с.
- Біблія. Святе Письмо.
- Заїченко Г.А. та ін. Філософія [Текст]. – К. : Вища школа, 1995. – 455 с.
- Кондзьолка В.В. Історія середньовічної філософії [Текст]. – Львів : Світ, 2001. – 318 с.
- Хрестоматія з курсу історії середньовічної філософії для студентів історичного факультету (спеціальність філософія та релігієзнавство). Ч.1.: Патристика [Текст]. – Б.м.: б.в., 2008. – 600 с.
- Хрестоматія з курсу історії середньовічної філософії для студентів історичного факультету (спеціальність філософія та релігієзнавство). Ч.2.: Схоластика [Текст]. – Б.м.: б.в., 2008. – 600 с.

СЕМІНАРСЬКЕ ЗАНЯТТЯ № 4

2 год

Тема: Філософія Нового часу

1. Особливості філософії антропоцентризму. Основні філософські напрями доби Відродження.
2. Загальна характеристика філософії Нового часу.
3. Емпіризм. Філософія Френсіса Бекона.
4. Раціоналізм. Філософія Рене Декарта.
5. Філософія Бенедикта Спінози та Готфріда Ляйбніца.
6. Філософія французького Просвітництва XVIII ст.: Вольтер, Руссо, Дідро.

Основні поняття: антропоцентризм, ренесансний гуманізм, гуманітарні науки, пантеїзм, деїзм, неоплатонізм, ренесансна натурфілософія, естетизм, титани Відродження, індивідуальність, особистість, утопія, геліоцентризм, секуляризм (світський характер), абсолютний максимум, абсолютний мінімум, єдине та множинне, монізм, плюралізм, утилітаризм, соціальна утопія, реформація, контрреформація, протестантизм, метод, емпіризм, раціоналізм, субстанція, субстрат, метафізика, механіцизм, сенсуалізм, пантеїзм, деїзм, індукція, дедукція, атрибут, модус, монада, інтелектуальна інтуїція, гармонія, серце, перцепція, апперцепція, суб'єктивний, об'єктивний, ідеалістичний сенсуалізм, пригніченість, враження, комбінація відчуттів, суспільний договір, історичний оптимізм, природне право, свобода, механістичний матеріалізм, географічний детемінізм, фаталізм, клерикалізм.

Література основна:

- Петрушенко В.Л. Філософія: Курс лекцій. Навчальний посібник для студентів [Текст]. – Львів : Новий світ-2000, 2004. – С. 96 – 113; 114 – 139.
- Причепій Є.М., Черній А.М., Гвоздецький, Чекаль Л.А. Філософія: посібник для студентів вищих навчальних закладів [Текст] / [Є.М.Причепій]. – К. : Видавничий центр “Академія”, 2001. – 576 с. (Альма-матер). – С. 81 – 87, 88 – 118.
- Скотний В.Г. Філософія: історичний і систематичний курс [Текст]. – К. : Знання України, 2005. – 576. – С. 81 – 91; 92 – 107.
- Філософія. Курс лекцій. Навчальний посібник [Текст] / [Бичко І.В. та ін.]. – К. : Либідь, 2001. – 408 с.
- Філософія: мислителі, ідеї, концепції: Підручник [Текст] / [В.Г.Кремень, В.В.Льїн]. – К. : Книга, 2005. – 528 с. – С. 146 – 163; 164 – 197.
- Філософський енциклопедичний словник [Текст] / [В. І. Шинкарук та ін.]. – К. : Абрис, 2002. – 742 с.

Література додаткова:

- Бекон Ф. Новый Органон [Текст] // [Ф.Бэкон]. Соч.: В 2-х томах. – Т.2. [Пер. с лат.] – М. : Мысль, 1977 – 1978. – С. 5 – 214.
- Гусев В. Західна філософія Нового часу XVII – XVIII ст. – К. : Либідь, 2000. – 368 с.
- Гусев В.І. Історія західноєвропейської філософії XV – XVII ст.: Курс лекцій [Текст]. – К. : Либідь, 1994. – 256 с.
- Константин Жоль. Под знаком вечности [Текст]. – К.: Молодь, 1991. – 320 с.
- Кравців Б. Ренесанс і гуманізм в Україні // Європейське Відродження та українська література XV – XVII ст. [Текст]. – К. : Наук.думка, 1993. – С. 300 – 319.
- Паскаль Б. Думки про релігію [Текст]. – Львів : Місіонер, 1995. – 170 с.
- Рассел Бертран. Історія західноєвропейської філософії / [Пер. з англ. Н.Лісняка, П.Тарашука]. – К.: Основи, 1995. – 759 с.
- Спіноза Б. Теологічно-політичний трактат [Текст]. – К. :Основи, 2003. – 237 с.
- Юм Д. Трактат о человеческой природе [Текст]. Книга первая. О познании: [Пер. с англ.] – М. :Канон, 1995. – 400 с.

СЕМІНАРСЬКЕ ЗАНЯТТЯ № 5

2 год

Тема: Німецька класична філософія

1. Загальна характеристика німецької класичної філософії.
2. Філософія Іммануїла Канта (апріоризм, антиномії розуму, етичні погляди).
3. Філософія Фіхте.
4. Філософія Шеллінга.
5. Філософія Гегеля (ідеалістична система, діалектична логіка, закони діалектики, суб'єктивний дух, об'єктивний дух, абсолютний дух).
6. Антропологічний матеріалізм Л.Фойєрбаха.

Основні поняття: антиномія, апріоризм, агностицизм, трансцендентний, трансцендентальний, феномен, ноумен, категоричний імператив, ідеалістична система, діалектична логіка, закони діалектики, суб'єктивний дух, об'єктивний дух, абсолютний дух, антропологічний матеріалізм, діалектичний метод, діалектика, розвиток, рефлексія, самосвідомість, “діяльне я”, творчість, суб'єктивний ідеалізм, натуралізм.

Література основна:

- Петрушенко В.Л. Філософія: Курс лекцій. Навчальний посібник для студентів [Текст]. – Львів : Новий світ-2000, 2004. – С.140 – 161.
- Причепій Є.М., Черній А.М., Гвоздецький, Чекаль Л.А. Філософія: посібник для студентів вищих навчальних закладів [Текст] / [Є.М.Причепій]. – К. : Видавничий центр “Академія”, 2001. – 576 с. (Альма-матер). – С. 119 – 137.
- Скотний В.Г. Філософія: історичний і систематичний курс [Текст]. – К.: Знання України, 2005. – 576. – С. 108 – 120.
- Філософія. Курс лекцій. Навчальний посібник [Текст] / [Бичко І.В. та ін.] – К. : Либідь, 2001. – 408 с.
- Філософія: мислителі, ідеї, концепції: Підручник [Текст] / [В.Г.Кремень, В.В.Ільїн]. – К. : Книга, 2005. – 528 с. – С. 198 – 223.
- Філософський енциклопедичний словник [Текст] / [В. І. Шинкарук та ін.]. – К. : Абрис, 2002. – 742 с.

Література додаткова:

- Гегель Г.В.Ф. Лекции по эстетике. В 2-х томах [Текст]. – СПб. : Наука, 1999. – Т.2. – 603 с.
- Гегель Г.В.Ф. Работы разных лет: В 2-х т. [Текст] – М. : Мысль, 1970. – Т. 1. – 670 с.
- Гулыга А. Немецкая классическая философия [Текст]. 2-е изд., испр. и доп. – М. : Рольф, 2001. - 416 с.
- Гусев В. Західна філософія Нового часу XVII – XVIII ст. [Текст] – К. : Либідь, 2000. – 368 с.
- Кант І. Критика чистого розуму [Текст]. – К.: Юніверс, 2004. – 240 с.
- Кант І. Пролегомени до кожної майбутньої метафізики, яка може постати як наука [Текст]. – К. : ППС-2002, 2005. – 178 с.
- Константин Жоль. Под знаком вечности [Текст]. – К. : Молодь, 1991. – 320 с.

СЕМІНАРСЬКЕ ЗАНЯТТЯ № 6

2 год

Тема: Філософія XIX, XX та XXI століть

1. Класична та неklasична парадигми філософії (вчення А.Шопенгауера та С.К'єркегора).
2. "Наукова філософія" (позитивізм та марксизм).
3. "Філософія життя". (Ф. Ніцше, З.Фрейд).
4. Екзистенціалізм та його напрями у XX ст. (М.Гайдеггер, Ж.-П.Сартр, А.Камю, К.Ясперс).
5. Ідеї філософської антропології у XX ст.
6. Релігійна філософія XX століття.
7. Провідні тенденції розвитку європейської філософії на межі тисячоліть.

Основні поняття: ірраціоналізм, волюнтаризм, песимізм, екзистенційний відчай, інтуїтивізм, "філософія життя", життя, позитивне знання, позитивізм, емпіріокритицизм, махізм, парадигма, марксизм, родова сутність, класова боротьба, діалектичний та історичний матеріалізм, суспільно-економічна формація, пролетаріат, реальний гуманізм, практика, ідеологія, базис, надбудова, політична економія, відчуження праці, експлуатація, матеріалістичне тлумачення історії, дійсне і недійсне існування, апологонівське начало життя, діонісійне начало життя, нігілізм, надлюдина, прагнення до влади, верифікація, неопозитивізм, фальсифікація, демаркація, логічний позитивізм, лінгвістична філософія, логічний аналіз, семантика, семіотика, філософія науки, екзистенція, екзистенціалізм, погранична ситуація, існування, сутність, справжнє та несправжнє існування, гуманізм, турбота, відчуження, об'єктивація, комунікація, свобода, проект, абсурд, вибір, екзистенціал, суб'єктивація, персона, бунт, екзистенціальна діалектика, трансценденція, екзистенційна істина, герменевтика, тлумачення, мова, комунікація, відчуження, ніщо, вибір, тривога, щастя, віра, тут-буття, страх, фрейдизм, несвідоме, психоаналіз, сублімація, колективне несвідоме, феномен, "отвір у бутті", буття і час, історичний аналіз, розуміння, релігійна філософія, неотомізм, неопротестантизм, модернізм, постмодернізм, християнський еволюціонізм, постмодернізм.

Література основна:

- Воронкова В.Г. Філософія: Навчальний посібник [Текст]. – К. : ВД "Професіонал", 2004. – 464 с.
- Петрушенко В.Л. Філософія: Курс лекцій. Навчальний посібник для студентів [Текст]. – Львів : Новий світ-2000, 2004. – С.162 – 177, 178 – 214.
- Причепій Є.М., Черній А.М., Гвоздецький, Чекаль Л.А. Філософія: посібник для студентів вищих навчальних закладів [Текст] / [Є.М.Причепій та ін.]. – К. : Видавничий центр "Академія", 2001. – 576 с. (Альма-матер). – С. 137 – 145, 146 – 204.
- Скотний В.Г. Філософія: історичний і систематичний курс [Текст]. – К. : Знання України, 2005. – 576. – С. 121 – 201.
- Філософія. Курс лекцій. Навчальний посібник [Текст] / [Бичко І.В. та ін.] – К.: Либідь, 2001. – 408 с.
- Філософія: мислителі, ідеї, концепції: Підручник [Текст] / [В.Г.Кремень, В.В.Ільїн]. – К. : Книга, 2005. – 528 с. – С. 223 – 231, 232 – 257, 258 – 273, 274 – 283, 284 – 309, 310 – 321, 322 – 331, 332 – 341, 342 – 357, 358 – 375, 376 – 393.
- Філософський енциклопедичний словник [Текст] / [В. І. Шинкарук та ін.]. – К. : Абрис, 2002. – 742 с.
- Читанка з історії філософії : Зарубіжна філософія XX ст. [Текст] / [Під ред. Г.І.Волинка]. – Київ: Фірма "Довіра", 1993. – 239 с.

Література додаткова:

- Бергсон А. Два источника религии и морали [Текст]. – М. : Канон, 1994. – 374 с.
- Вінквіст Ч., Тейлор В. Енциклопедія постмодернізму [Пер. з англ.]. – К. : Основи, 2003. – 503 с.
- Герменевтика і деконструкція: дискусія Г.Г.Гадамера та Ж.Дерріди // Антологія світової літературно-критичної думки XX ст. [Текст]. – Львів : Літопис, 1996. – С. 223 – 226.

- Головка Б.А. Філософська антропологія: Навч. Посібник [Текст]. – К. : ІЗМН, 1997. – 240 с.
- История философии в кратком изложении [Текст] / И.И. Богут. – М. : Мысль, 1991. – 590 с.
- Камю А. Миф о Сизифе [Пер с франц.] // Сумерки богов. – М. : Политиздат, 1989. – С. 222 – 318.
- Камю А. Миф о Сизифе [Пер. с франц.] // Бунтующий человек. – М. : Политиздат, 1990. – С. 23 – 100.
- Кун Т. Структура научных революций: [Пер. с англ.] / Т. Кун; Сост: В. Ю. Кузнецов. – М. : ООО "Издательство АСТ", 2003. – 605 с.
- Маритен Ж. Философ в мире [Пер. с франц.]. – М. : Высшая школа, 1994. – 192 с.
- Ницше Ф. Сочинения: В 2-х томах [Пер. с нем]. Т.1. – М. : Мысль, 1990. – 830 с.; Т.2. – М. : Мысль, 1996. – 831 с.
- Ортега-и-Гассет Х. "Дегуманизация искусства" и другие работы [Пер. с испан.]. – М. : Радуга, 1991. – 639 с.
- Ортега-и-Гассет Хосе. Вибрані твори [Пер. з іспан.]. – К. : Основи, 1994. – 185 с.
- Поппер К. Відкрите суспільство та його вороги [Пер. з англ.]. Т.2. – К. : Основи, 1994. – 444 / 495 с.
- Рюс Жаклін. Поступ сучасних ідей: Панорама новітньої науки [Пер. з фр. В. Шовкун]. – К. : Основи, 1998. – 669 с.
- Сартр Ж.-П. Екзистенціалізм – це гуманізм [Текст] // Сумерки богов. – М. : Политиздат, 1989. – С. 319 – 344.
- Скратон Р. Коротка історія новітньої філософії: Від Декарта до Вітгенштайна [Пер. з англ.]. – К. : Основи, 1998. – С.201 – 202.
- Філософія: хрестоматія (від витоків до сьогодення): [Навч.посібник] / [За ред.акад. НАН України Л.В.Губерського], [уклад. Л.В.Губерський, А.О.Приятельчук, І.В.Бойченко та ін.]. – К. : Знання, 2009. – 624 с. (Київському національному університету імені Тараса Шевченка 175 років).
- Фрейд З. Психология бессознательного: [Сб. призывдений] / [Сост., науч. ред., авт. вступ. ст. М.Г. Ярошевский]. – М. : Просвещение, 1990. – 448 с.
- Шарден П. Тейяр, де. Феномен человека: [Сб. очерков и эссе]: [Пер. с фр.] / П. Тейяр де Шарден / Сост. и предисл. В.Ю. Кузнецов. – М. : ООО «Издательство АСТ», 2002. – 553 с.
- Шопенгауэр А. Мир как воля и представление / [Пер с нем. Т.2. // Шопенгауэр А. Мир как воля и представление. Т. 2. – М. : Наука. – 1993. – С.109 – 626.
- Юнг К. Архетип и символ [Пер. с нем.]. – М. : Ренессанс, 1991. – 265 с.

СЕМІНАРСЬКЕ ЗАНЯТТЯ № 7

2 год

Тема: Українська філософська думка

1. Особливості української філософської думки.
2. Філософські ідеї часів Київської Русі та доби Відродження.
3. “Філософія серця” Григорія Сковороди.
4. Університетська філософія в Україні XIX ст. Філософські ідеї Івана Франка.
5. Особливості розвитку української філософії XX ст.

Основні поняття: “філософія серця”, кордоцентризм, антеїзм, софійність, символічний світ, споріднена праця, “три світи та дві натури”, агіографічна література, полемісти, братства, академічна філософія, макрокосм, мікркосм, кардіогносія, “душа народу”, символізм, екзистенційність, український романтизм, панпсихізм, антропоцентризм, емоційність, естетизм, моно дуалізм, поступ, ноосфера.

Література основна:

- Горський В. Історія української філософії / Курс лекцій [Текст]. – К. : Наук. думка, 1996. – 286 с.
- Горський В.С., Кислюк К.В. Історія української філософії: Підручник [Текст] / [В.С.Горський, К.В.Кислюк]. – К. : Либідь, 2004. – 488 с.
- Петрушенко В.Л. Філософія: Курс лекцій. Навчальний посібник для студентів [Текст]. – Львів : Новий світ-2000, 2004. – С.215 – 262.
- Причепій Є.М., Черній А.М., Гвоздецький, Чекаль Л.А. Філософія: посібник для студентів вищих навчальних закладів [Текст] / [Є.М.Причепій та ін.]. – К. : Видавничий центр “Академія”, 2001. – 576 с. (Альма-матер). – С. 205 – 257.
- Скотний В.Г. Філософія: історичний і систематичний курс [Текст]. – К. : Знання України, 2005. – 576. – С. 202 – 218.
- Сучасна зарубіжна філософія : Течії та напрями: Хрестоматія : Навчальний посібник [Текст] / [Упоряд.В.В.Лях, В.С.Пазенок]. – Київ: Ваклер, 1996. – 428 с.
- Філософія. Курс лекцій. Навчальний посібник [Текст] / [Бичко І.В. та ін.] – К. : Либідь, 2001. – 408 с.
- Філософія: мислителі, ідеї, концепції: Підручник [Текст/ [В.Г.Кремень, В.В.Ільїн]. – К. : Книга, 2005. – 528 с. – С. 418 – 455.

Література додаткова:

- Біленко Т. Феномен слова в християнському культі України [Текст]. – Дрогобич : Відродження, 1993. – 94 с.
- Біленко Т.І. Феномен слова в українських реаліях: (Філософський аспект): [Монографія]. – К. : Знання України, 2003. – 432 с.
- Горак Г.І. Філософія: Курс лекцій [Текст]. – К. : Вілбор, 1998. – 272 с.
- Горський В. С. Історія української філософії: Курс лекцій [Текст]. - 3-тє видання. – К. : Наукова думка, 1997. – 286 с.
- Горський В.С. Нариси з історії філософської культури Київської Русі (середина XII – середина XIII ст.): [Монографія]. – К. : Наукова думка, 1993. – 163 с.
- Дух і Літера [Текст] : научное издание. № 3 – 4 / Нац. ун-т "Києво-Могилянська академія" ; редкол. М. Рябчук [та ін.]. – К. : [б. в.], 1998. – 496 с.
- Забужко О.С. Філософія української ідеї та європейський контекст: франківський період [Текст]. – К. : Основи, 1993.
- Заїченко Г.А. та ін. Філософія [Текст]. – К. : Вища школа, 1995. – 455 с.
- Захара І.С. Академічна філософія України (XVII – I полов. XVIII ст.) [Текст]. – Львів : Вид- во Львівського нац. ун-ту ім. І.Франка, 2000. – 240 с.
- Захара І.С. Лекції з історії філософії: навч.посібник [Текст]. – Львів : Видавництво ЛБА, 1997. – 398 с.

- Історія філософії на Україні [Текст]. У 3 т. – Т. 1 // [В.М. Нічик, В.С. Горський, М.В.Попович, Б.О.Лобовик, В.О. Зоц]. – К.: Наукова думка, 1987. – 399 с.
- Історія філософії України: Хрестоматія [Текст]. – К. : Либідь, 1993. – С. 180 – 204; С. 240 – 267; С. 335 – 358; С. 316, 373 – 383, 405 – 407, 434 – 465.
- Мультиверсум [Текст] : Філософський альманах : [збірник наукових праць]. Вип. 32 / Ін-т філософії ім. Г.С. Сковороди НАН України ; відп. ред. В. В. Лях. – Київ : Український центр духовної культури, 2003. – 220 с.
- Нестеренко В.Г. Вступ до філософії: Онтологія людини [Текст]. – К. : Абрис, 1995. – 335 с.
- Огородник І.В., Русин М.Ю. Українська філософія в іменах [Текст] / [За ред. М.Ф.Тарасенка]. – К. : Либідь, 1997. – 328 с.
- Паславський І.В. З історії розвитку філософських ідей на Україні в кінці XVI – першій третині XVII ст. [Текст]. – К. : Наукова думка, 1984. – 128 с.
- Сковорода Г. Діалог. Ім'я ему – потоп зміїн // Сковорода Г. Повне зібрання творів у 2 т. – К. : Наукова думка, 1973. – Т. 2. – С. 136 – 153.
- Сковорода Г. Наркис. Разглягол о том: узнай себя // Сковорода Г. Повне зібрання творів у 2 т. Т. 1. – К. : Наукова думка, 1973. – С. 154 – 179.
- Сковорода Г. Разговор, называемый алфавит, или букварь мира // Сковорода Г. Повне зібрання творів у 2 т. Т. 1. – К. : Наукова думка, 1973. – С. 413 – 436.
- Сковорода Г. С. Діалог. Назва його – потоп зміїний [Текст] // Сковорода Г. С. Твори у двох томах. – К. : Обереги, 1994. –Т.2. –С. 140 – 178.
- Сковорода Г. С. Книжечка про читання святого письма, названа жінка Лотова [Текст] // Сковорода Г. С. Твори у двох томах. – К. : Обереги, 1994. – Т. 2. –С. 34 – 60.
- Табачковський В. Г. У пошуках невтраченого часу : (Нариси про творчу спадщину українських філософів–шістдесятників) [Текст]. – К.: ПАРАПАН, 2002. – 300 с.
- Тарасенко М.Ф., Русин М.Ю., Бичко І.В. та ін. Історія Філософії України: Підручник [Текст] / [М.Ф.Тарасенко та ін.]. – К. : Либідь, 1994. – 413 с.
- Федів Ю.А., Мозгова Н.Г. Історія української філософії [Текст] / [Ю.А.Федів]. – К. : Україна, 2001. – 510 с.
- Феофан Прокопович / [В.М. Ничик]. – М. : Мысль, 1977. – 192 с.
- Філософія: Підручник. // Андрущенко В.П., Волович В.І., Горлач М.І., Головченко Г.Т., Губерський Л.В., Єфімець О.П., Кремінь В.Г. Підберезський М.К., Рибалко В.К. / [За ред. проф. М.І. Горлача, проф. В.Г. Кременя, проф. В.К. Рибалка]. – Х. : Консум, 2001. – 671 с.
- Чижевський Дмитро. Нариси з історії філософії на Україні [Текст]. –К. : Орій, 1992. – 229 с.
- Юркевич П. Вибране [Текст]. – К. : Абрис, 1993. – 398 с.

СЕМІНАРСЬКЕ ЗАНЯТТЯ № 8

2 год

Тема: Проблема буття та свідомості у філософії

1. Поняття “буття” у філософії. Основні рівні та форми буття.
2. Простір і час як філософські поняття. Соціальний простір і час.
3. Класичне та неklasичне розуміння поняття буття. Антропологічні виміри буття.
4. Основні концепції походження свідомості.
5. Ідеальне як спосіб існування свідомості.
6. Структура свідомості.

Основні поняття: буття, небуття, існування, антропний принцип, інтенція, онтологія, простір, час, матерія, ідея, матеріалізм, ідеалізм, монізм, дуалізм, субстанція, субстанціоналізм, динамізм, реальність, дійсність, наукова картина світу, мікро-, макро- та мега процеси;

свідомість, самосвідомість, несвідоме, колективне несвідоме, мислення, мова, спілкування, рефлексія, онтологія свідомості, ідеальне, чиста свідомість, надсвідоме, пам'ять, воля, мета, інстинкт, трудова теорія, уфологічна теорія, панпсихізм, знаково-символічний, соціальна спадкоємність.

Література основна:

- Петрушенко В.Л. Філософія: Курс лекцій. Навчальний посібник для студентів [Текст]. – Львів : Новий світ-2000, 2004. – С.263 – 284; С.285 – 310.
- Причепій Є.М., Черній А.М., Гвоздецький, Чекаль Л.А. Філософія: посібник для студентів вищих навчальних закладів [Текст] / [Є.М.Причепій та ін.]. – К. : Видавничий центр “Академія”, 2001. – 576 с. (Альма-матер). – С. 258 – 291; С. 315 – 334.
- Скотний В.Г. Філософія: історичний і систематичний курс [Текст]. – К. : Знання України, 2005. – 576. – С. 220 – 237; С. 238 – 253.

Література додаткова:

- Гайденко П.П. Прорыв к трансцендентному: Новая онтология XX века [Текст]. – М. : Республика, 1997. – 495 с.
- Гартман Н. Проблема духовного бытия. Исследования к обоснованию философии истории и наук о духе [Текст] // Культурология. XX век: Антология. – М. : Юристъ, 1995. – С. 608 – 648.
- Лосев А.Ф. Дерзание духа [Текст] / [Сост. Ю.А.Ростовцев]. – М. : Политиздат, 1988. – 368с.
- Лосев А.Ф. Философия. Мифология. Культура [Текст] / [Авт.вступ.ст. А.А.Тахо-Годи]. – М. : Политиздат, 1991. – 524 с.
- Мамардашвили М.К., Пятигорский А.М. Символ и сознание. Метафизические рассуждения о сознании, символическом и языке [Текст]. – М. : Школа “Языки русской культуры”, 1999. – 216с.
- Михальченко М. Україна як нова історична реальність: запасний гравець Європи. – Дрогобич – Київ : ВФ “Відродження”, 2004. – 488 с.
- Михальченко М., Самчук З. Україна доби межичасся: блиск та убозство куртизанів [Текст]. – Дрогобич – Київ : ВФ “Відродження”, 1998. – 288 с.
- Ортега-и-Гассет Х. История как система [Текст] // Вопросы философии. – 1996. – № 6. – С. 79 – 103.
- Попович М.В. Рациональність та виміри людського буття [Монографія]. – К. : Наук.думка, 1997. – 320 с.
- Скотний В. Філософія освіти: екзистенція ірраціонального в раціональному [Текст]. – Дрогобич : Вимір, 2004. – 348 с.
- Скотний В.Г. Рациональне та ірраціональне в науці й освіті [Текст]. – К. – Дрогобич : Коло, 2003. – 288 с.
- Шинкарук В.І. Людське буття: екзистенція, час, свобода [Текст] // Український світ. – 1995. – № 1 – 3. – С. 41 – 42.

- Шинкарук В.І. Філософія і культура [Текст] // Філософська і соціологічна думка. – 1996. – № 10. – С. 220 – 235.
- Шлемкевич М. Загублена українська людина [Текст]. – К. : МП “Фенікс”, 1992. – 158 с.
- Ясперс К. Духовная ситуация времени [Текст] // Ясперс К. Смысл и назначение истории. – М. : Мысль, 1991. – С. 288 – 420.

СЕМІНАРСЬКЕ ЗАНЯТТЯ № 9

2 год

Тема: Людина та її буття як предмет філософського осмислення.

Проблема пізнання у філософії

1. Проблема людини в історії філософії.
2. Проблема походження людини.
3. Індивід, індивідуальність, особистість.
4. Поняття пізнання: його види та сутність.
5. Рівні і форми пізнання.
6. Проблема істини у пізнанні.
7. Наукове та ненаукове пізнання.

Основні поняття: людина, особистість, індивідуальність, особа, персона, персоналізм, індивід, антропологія, антропоцентризм, гуманізм, гомініди, душа, філософська антропологія, сутність, екзистенція, соціальне, біологічне, антропосфера, суб'єктивне, свобода, смерть, сенс життя, агапе, прагма, етизація, наявне і потенційне існування;

суб'єкт, об'єкт, предмет, гносеологія, епістемологія, агностицизм, чуттєве пізнання (емпіризм), раціональне пізнання (раціоналізм), скептицизм, релятивізм, догматизм, істина, правда, достовірність, творчість, інтуїтивізм, метод, методологія, методика, методологічний монізм, методологічний плюралізм, складові методу пізнання, науковий факт, процедура, алгоритм, рецепт, філософські парадигми, феноменологія, логічний аналіз, категоріальний аналіз, діалектика, системно-структурний аналіз, герменевтика, трансцендентальна аналітика, структуралізм, деконструкція, описи, зведення, протоколи, спостереження, порівняння, вимірювання, експеримент, аналіз, синтез, індукція, дедукція, ідеалізація, формалізація, міркування, інтелектуальне споглядання, мислене конструювання, діалектика, метафізика, рух, діалектичний метод, релятивізм, закон, категорія, принцип, історичне і логічне, сутність і явище, видимість, детермінізм, еволюція, індетермінізм, софістика, розвиток, єдність, зміна, біфуркація, традиція, стрибок, якість, кількість, зміст, форма, дійсність, можливість, причина, наслідок, тотожність, відмінність, діалектична логіка, діалектичний матеріалізм, синергетика.

Література основна:

- Воронкова В.Г. Філософія: Навчальний посібник [Текст]. – К. : ВД “Професіонал”, 2004. – 464 с.
- Нестеренко В.Г. Вступ до філософії : онтологія людини: Навчальний посібник [Текст]. – К. : Абрис, 1995. – 336 с.
- Петрушенко В.Л. Філософія: Курс лекцій. Навчальний посібник для студентів [Текст]. – К. : Каравела, Львів: Новий світ-2000, 2004. – С.311 – 344, 345 – 367; С. 368 – 416.
- Причепій Є.М., Черній А.М., Гвоздецький, Чекаль Л.А. Філософія: посібник для студентів вищих навчальних закладів [Текст] / [Є.М.Причепій та ін.]. – К. : Видавничий центр “Академія”, 2001. – 576 с. (Альма-матер). – С. 28 – 30, 130 – 136, 288 – 291, 292 – 316, С. 335 – 361.
- Скотний В.Г. Філософія: історичний і систематичний курс [Текст]. – К. : Знання України, 2005. – 576. – С. 254 – 273; С. 298 – 315.
- Філософія. Курс лекцій. Навчальний посібник [Текст] / [Бичко І.В. та ін.]. – К. : Либідь, 2001. – 408 с.
- Філософія: мислителі, ідеї, концепції: Підручник [Текст] / [В.Г.Кремень, В.В.Ільїн]. – К. : Книга, 2005. – 528 с. – С. 458 – 465.

Література додаткова:

- Айдинян Р.М. Система понять и принципов гносеологии [Монографія]. – Л. : Изд.-во Ленинградского ун-та, 1991. – 232 с.
- Алексеев П.В., Панин А.В. Теория познания и диалектика: Учебн. Пособие для вузов [Текст] / [П.В.Алексеев]. – М. : Высшая школа., 1991. – 382 с.

- Андрущенко В., Губерський Л., Михальченко М. Культура. Ідеологія. Особистість [Текст] / Методолого-світоглядний аналіз [В.Андрущенко та ін.]. – К. : Знання України, 2002. – 578 с.
- Бердяев Н.А. О назначении человека [Текст]. – М. : Республика, 1996. – 383 с.
- Бичко І.В. Проблеми духу [Текст] // Філософія: Підручник / [І.В.Бичко та ін.] – К. : Либідь, 2001. – С.143 – 192.
- Булатов М. Діалектика без обмежень однією соціальністю [Текст] // Булатов М.О., Загороднюк В.П., Малеев К.С., Солонько Л.А. Діалектика без апології. Філософсько-антропологічні аспекти [М.О.Булатов та ін.]. – К. : Стилос, 1998. – С. 7 – 28.
- Булатов М. Історія і теорія діалектики // Булатов М.О., Загороднюк В.П., Малеев К.С., Солонько Л.А. Діалектика без апології. Філософсько-антропологічні аспекти. – К.: Стилос, 1998. – С. 29 – 41.
- Виндельбанд В. Избранное: Дух и история [Текст]. – М. : Наука, 1994. – 468 с.
- Витгенштейн Л. Философские исследования [Текст]. – М. : Мысль, 1994. – 312 с.
- Вітгенштейн Л. Tractatus logico-philosophicus; Філософські дослідження [Текст]. – К. : Основи, 1995 – 311 с.
- Гадамер Г.Г. Поезія і філософія [Текст] // Антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст. – Львів : Літопис, 1996. – С. 210 – 215.
- Гадамер Х.-Г. Актуальность прекрасного [Текст]. – М. : Искусство, 1991. – 367 с.
- Гадамер Х.Г. Истина и метод: Основы философской герменевтики: [Пер. с нем.] / [Общая ред. и вст. ст. доктора филос. наук Б.Н.Бессонова]. – М. : Прогресс, 1988. – 704 с.
- Гуссерль Э. Кризис европейского человечества и философия [Текст] // Вопросы философии. – 1986. – № 3. – С. 101 – 115.
- Інгарден Р. Про пізнавання літературного твору (уривки) [Текст] / Антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст. / [За ред. Марії Зубрицької]. – Львів : Літопис, 1996 – С. 139 – 163.
- Копнин П.В. Диалектика как логика и теория познания. Опыт логико-гносологического исследования [Монография]. – М. : Наука, 1973. – 324 с.
- Крымский С.Б., Парахонский Б.А., Мейзерский В.М. Эпистемология культуры (Введение в обобщенную теорию познания) [Текст] / [С.Б.Крымский и др.]. – К. : Наук. думка., 1993. – С. 3 – 83.
- Лекторский В.А. Объект. Познание [Монография]. – М. : Наука, 1980. – 285 с.
- Лиотар Ж.-Ф. Состояние постмодернизма [Текст] / [Перевод с фр. Н.А.Шматко]. – М. : Институт экспериментальной социологии, – СПб. : Алетейя, 1998. – 160 с.
- Рикер П. Герменевтика, Этика. Политика. [Московские лекции и интервью]. – М. : АО “КАМР”, 1995. – 156 с.
- Соціальна філософія: [Короткий енциклопедичний словник] / [Заг. ред. В.П. Андрущенка]. – К. : ВМП “Рубікон”, 1997. – 400 с.
- Табачковський В. Проблема статі у філософській антропології [Текст] // Філософсько-антропологічні студії ’ 2001. Спецвипуск. – К. : Стилос, 2001. – С. 25 – 42.
- Філософський словник соціальних термінів. [Видання третє, доповнене]. – Х. : “Р.И.Ф.”, 2005. – 672 с.
- Франк С.Л. Духовные основы общества. Введение в социальную философию [Текст] // Мир человека. – М. : Республика, 1995. – С. 331 – 372.
- Франкл В. Человек в поисках смысла [Текст]. – М. : Прогресс, 1990. – 368 с.
- Фромм Э. Духовная сущность человека. Способность к добру и злу [Текст] // Философские науки. – 1990. – № 8. – С. 85 – 97.
- Фуко М. Герменевтика субъекта. [Курс лекций в Коллеж де Франс, 1982. Выдержки] // Социо-Логос: [Перевод с англ., нем., франц.] / [Сост., общ. ред. и предисл. В.В.Винокурова, А.Ф.Филиппова]. – М. : Прогресс, 1991. – 480 с.

- Хазиев В.С. Философское понимание истины [Текст] // Философские науки. – 1991. – № 9. – С. 54 – 60.
- Хайдеггер М. Письмо о гуманизме // Время и бытие. [Статьи и выступления]. – М. : Республика, 1993. – С. 192 – 220.
- Шевченко В.І. Концепція пізнання в українській філософії: Курс лекцій [Текст]. – К. : ІСД МО України, 1993. – 416 с.